

Maa- ja metsätalousministeriö
Ruokaosasto

PÖYTÄKIRJA 2/2017
MMM013:00/2014

MANNER-SUOMEN MAASEUDUN KEHITTÄMISOHJELMAN 2014–2020 SEURANTAKOMITEA

Aika Keskiyö 22.11.2017 klo 10:00–15:00
Paikka Paasitorni, Helsinki

Jaana Husu-Kallio/maa- ja metsätalousministeriö, puheenjohtaja
Taina Vesanto/maa- ja metsätalousministeriö, varapuheenjohtaja
Harri Ahlgren/ työ- ja elinkeinoministeriö
Jyri Inha/ valtiovarainministeriö
Tiina Malm/maa- ja metsätalousministeriö
Esko Juvonen/maa- ja metsätalousministeriö
Antero Nikander/maa- ja metsätalousministeriö
Timo Halonen/ maa- ja metsätalousministeriö
Matti Puolimatka/ Elintarviketurvallisuusvirasto
Antti-Jussi Oikarinen/ Maaseutuvirasto
Hannele Sankari/ Maaseutuvirasto

Marja Karvonen/ Satakunnan ELY-keskus
Ulla Mehto-Hämäläinen/ Keski-Suomen ELY-keskus
Hannu Linjakumpu/Lapin ELY-keskus
Kari Kivikko/Hämeen ELY-keskus
Juha Lappalainen /Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Holger Falck/Svenska lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.
Hannamari Heinonen/ Suomen yrittäjät
Maaret Pulliainen/ Suomen ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Anna-Kaisa Wuotila/ Suomen 4H-liitto, 4H Lappi

Leena Lahdevesi-Korhonen/Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry
Tapani Veistola/Suomen luonnonsuojeluliitto (asiailistan kohdasta 4 lähtien)
Pertti Iivanainen/ Maaseudun kehittäjät
Risto-Matti Niemi/ Suomen Kylätoiminta ry
Ilkka Peltola/Keskipiste – Leader ry
Taina Väre/Suomen Kuntaliitto (asiailistan kohdasta 5 lähtien)
Asko Peltola/Etelä-Pohjanmaan liitto (asiailistan kohdasta 5 lähtien)
Leena Anttila/maa- ja metsätalousministeriö
Virva Terho/maa- ja metsätalousministeriö
Susanna Ollila/ Maaseutuvirasto

Poissa: Tarja Haaranen/Ympäristöministeriö, Jari Huovinen/ Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Meira-Pia Lohiluoma/ Österbottens Svenska Lantbrukssällskap, Kati Pulli/ SEY Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto

Pysyvät asiantuntijat: Minna-Mari Kaila/maa- ja metsätalousministeriö, Kai Heikkilä/EU:n komissio, DG AGRI

Muut asiantuntijat: Sanna Sihvola/maa- ja metsätalousministeriö (ap), Annukka Lyra/maa- ja metsätalousministeriö, Eero Pehkonen/maa- ja metsätalousministeriö, Rosa Valkeavirta/ maa- ja metsätalousministeriö, Heta Ratasvuori/maa- ja metsätalousministeriö, Hanna Ketomäki/ maa-seutuvirasto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Jaana Husu-Kallio avasi kokouksen ja totesi, että maaseutuohjelma on edennyt hyvin, esim. ohjelman maksuja (maaseuturahastosta) on suoritettu jo yli 1 miljardi euroa. ERI-rahastojen yhteinen vuosikokous sekä maaseutuohjelman vuosikokous pidettiin 13.11.2017 ja niissä maaseutuohjelman eteneminen sai hyvää palautetta. Maaseutuverkoston toimintaa arvostetaan myös kansainvälisesti ja samoin Suomen ideoima kansainvälinen Smart village -kilpailu on saanut positiivista palautetta. Myös eläinten hyvinvointikorvausjärjestelmä on herättänyt paljon kiinnostusta kansainvälisesti. Uusi LUOVA-virasto aloittaa toimintansa vuoden 2020 alussa samanaikaisesti maakuntauudistuksen kanssa. Tulevalla ohjelmakaudella sekä Suomen että EU:n yhtenä tavoitteena yksinkertaistaminen ja on tarkoituksenmukaista, että Manner-Suomella on yksi maaseutuohjelma myös tulevaisuudessa.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Todettiin kokouksen läsnäolijat. Paikalla oli 30 jäsentä/varajäsentä, joten kokous oli päätösvaltainen.

Jäsenmuutoksista todettiin, että MMM:n EMKR-ohjelman edustajan uusi varajäsen on Kari Saulamo, ELY-keskuksia edustavan Marja Karvosen uusi varajäsen on Kaj Kaski Pohjanmaan ELY-keskuksesta, ammattijärjestöjen edustajan uusi varajäsen on Maaret Pulliainen SAK:sta, Leader-ryhmien edustajan uusi varajäsen on Eliisa Vesisenaho Pirkan Helmi ry:stä ja Mavin uusi sihteerijäsen on Susanna Ollilla.

3. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin työjärjestykseksi esityksen mukaisesti.

4. Ohjelman rahoitussuunnitelman ja tuloskehyksen toteutumiskatsaus

Virva Terho/MMM esitteli ohjelman rahoitussuunnitelman ja tuloskehyksen toteutumiskatsauksen. Maaseutuohjelman osarahoitteisesta rahoituskehystä on tällä hetkellä sidottu 67 % ja maksettu 43 %. Alatoimenpiteen 1.2, (tuki esittelytoimintaan ja tiedotustoimiin), 7.4 (tuki investointeihin maaseutuväestölle suunnattujen paikallisten peruspalvelujen, vapaa-aika ja kulttuuri mukaan luettuina, ja niihin liittyvän infrastruktuurin perustamiseen, parantamiseen tai laajentamiseen) sekä 16.10 (muut ohjelman prioriteetteja tukevat yhteistyötoimet) indikaattivinen kehys on jo ylitetty ja usea toimenpide tai alatoimenpide on ylittänyt 75 % sidonta-asteen. Ohjelman rahoitussuunnitelmassa rahoituskehys määritellään toimenpiteen tasolla, mutta alatoimenpidekohtaiset ylitykset on

huomioitava toiminnan suunnittelussa. Vuoden 2018 aikana valmistellaan rahoitus-suunnitelman muutos, jonka valmistelussa ohjelmaa, sen strategiaa ja tavoitteita tarkas-tellaan kokonaisuutena.

Tällä hetkellä näyttää siltä, että tuloskehyyksen välitavoitteet tulevat pääosin toteutu-maan. Maatalousinvestointien tavoitteesta on toteutunut toistaiseksi vasta 60 %, mutta investointeja on paljon käynnissä. Prioriteetin 5 kohdealojen maksujen toteuma on vain 29 % kehyksestä, mutta tämä johtunee siitä, että osa lämpö- ja lantalinvestoinneista on kirjattu prioriteettiin 2. Asiaa selvitetään. Yritysten perustamis- ja investointitukien välitavoitteesta on toteutunut vasta 32 %. Hidas käynnistyminen näkyy toteumassa, ja toiminnan oletetaan kehittyvät siten, että välitavoite tämänkin osalta saavutetaan.

Komission edustaja totesi olevansa erittäin tyytyväinen ohjelman etenemiseen. Rahoi-tussuunnitelman toteutumisen seuranta ja tarvittavien muutosten tekeminen hyvissä ajo-in on tärkeää. Ohjelman strategia on otettava kokonaisuutena huomioon. Omnibus-asetus tulee voimaan maaseuturahaston osalta vuoden 2018 alussa. Tällöin myös kai-kista yksinkertaisista kustannusmenettelyistä tulee tosiasiallisesti yksinkertaisia.

5. Ajankohtaiskatsaus ohjelman toimeenpanon tilanteeseen

Maaseutuvirasto

Antti-Jussi Oikarinen Maaseutuvirastosta esitteli Manner-Suomen maaseudun kehittä-misohjelman 2014–2020 toimeenpanon tilannekatsauksen. Ohjelman toimeenpano on edennyt tasaisesti. Sähköisen haun yleistyessä tietojärjestelmien toimivuus ja raportoin-ti ovat yhä kriittisempiä toimintoja. Edellisen seurantakomitean kokouksen keskustelun jälkeen Mavissa on ryhdytty toimenpiteisiin seurantatiedon laadun parantamiseksi.

Hyrrän kaikki toiminnot eivät ole vielä valmiita. Muutospäätös-toiminnon on tarkoitus tulla käyttöön vuodenvaihteessa 2017–2018 ja sen jälkeen jatkotoimenpiteet ja hank-keiden lopettamistoiminto vuoden 2018 aikana. Sähköisen haun käyttöaste on jo erittäin korkea ja se on kasvanut nopeaan tahtiin. Esim. ympäristökorvauksen vuoden 2017 syysilmoituksista jo 95,4 % tehtiin sähköisesti. Sen sijaan maatalousinvestointien ja aloitustukien sähköisten hakemusten osuus on edelleen melko pieni.

ELY-keskukset

Hannu Linjakumpu Lapin ELY-keskuksesta kertoi ohjelman toimeenpanon tilanteesta Lapissa ja ELY-keskusalueilla koko Suomessa. Ohjelman perustoimeenpano sujuu tällä hetkellä hyvin. Tietojärjestelmien käytettävyydessä on kuitenkin edelleen parannetta-vaa, erityisesti muutospäätös- ja hankkeiden lopettamis-toiminnot tarvittaisiin käyttöön

mahdollisimman pian, että toimet etenevät ja päätyneiden hankkeiden jäljelle jääneet varat saadaan uudelleen kiertoon. Seurannan ja raportoinnin toimivuus ei myöskään ole riittävän hyvä.

Maakuntauudistus etenee eri alueilla eri tahtiin. ELY-keskuksista maakuntiin siirtyvä maaseutuasioiden kokonaisuus on selkeä, mutta maksajavirastotehtävien osalta tarvitaan edelleen viestintää.

Yritystukien koossa ja määrässä on suurta vaihtelua eri alueilla. Yritystukien kiinteä tukitase aiheuttaa EAKR:n ja maaseuturahaston tuensaajille epätasa-arvoisen kohtelun. Kysyntä laajakaistan/ kyläverkkojen rahoitukselle on suuri, eikä varoja ole riittävästi tarpeeseen nähden. Rakenne- ja aloitustuille sen sijaan on ollut ennakoitua vähemmän kysyntää. Kiinnostus luomutuotantoon on selkeästi kasvanut. Myös kiinnostus Neuvo2020-toimenpiteeseen on suurta ja se on otettu hyvin käyttöön.

Lapissa yritysrahoituksen osuutta on nostettu, koska sille on ollut paljon kysyntää. Eriyisesti elämysmatkailu on voimakas trendi. Lapissa on laadittu oma elintarvikeohjelma ja uusiutuvan energian ohjelma. Leader-hankkeita on paljon. Työnjako Leader-ryhmien ja ELY-keskuksen rahoituksen välillä on selkeä ja toimii pääosin hyvin.

Keskustelussa nostettiin esiin seuraavia asioita:

- Iso kuva maaseudun kehittämisessä on hyvä, mutta esim. Etelä-Suomessa maidontuotanto on laskenut jo vuodesta 2012 lähtien. Ruotsissa kehitys on kääntynyt positiiviseen suuntaan, mutta ei Etelä-Suomessa. Myös lainansaanti pankeista investointeja varten on tiukentunut. Maatalouden tilanne on vakava, ja sen pitäisi olla enemmän esillä ohjelmakauden loppuvaiheessa.
- Satakunnassa maatalousinvestoinnit ovat kasvaneet 40 %. Myös yritystukien kysyntä on kasvanut ja työllisyystilanne parantunut. Valvonnoissa olisi hyvä siirtyä määräaikaisen työvoiman käytöstä enemmän vakituisiin työsuhteisiin maakuntauudistuksen myötä.
- Keski-Suomessa sekä maatalousinvestointien että muiden yritystukien määrä on ollut tänä vuonna kasvussa. Vuodesta 2019 lähtien ELY-keskuksessa on odotettavissa resurssiongelmia.
- Monilla alueilla on nyt paljon positiivista kehitystä, myös Varsinais-Suomessa. Maatiloillakin tehdään omistajanvaihdoksia, mutta kaikki eivät tule aloitustuen piiriin. Maakuntauudistus pitäisi toteuttaa niin, että se tuottaa mahdollisimman vähän häiriöitä asiakkaille.
- Suomen yrityksistä yli 93 % on alle 10 hengen yrityksiä, joten on hyvä että pienet yritykset ovat aktivoituneet yritystukien haussa. Maaseutuverkoston yritys-

teemaryhmän puitteissa tehty aluekierros ohjelman markkinoimiseksi yrityksille on varmasti osaltaan vaikuttanut tähän.

- Monet ELY-keskukset viestivät säännöllisin väliajoin ajankohtaisista asioistaan Twitterissä, ja nämä katsaukset ovat olleet hyvin suosittuja.

Leader-ryhmät

Ilkka Peltola Keskipiste Leader ry:stä kertoi Leader-ryhmien ajankohtaisista asioista. Kokonaisuutena Leader-toiminta sujuu hyvin. Yhteistyö Mavin kanssa on parantunut ja Leader-ryhmät ovat kokeneet, että asioista on voitu neuvotella ja sillä on ollut vaikutusta. Marraskuussa tehtyyn Leader-ryhmien kehystarkistukseen on oltu pääosin tyytyväisiä. Leader-ryhmien keskinäinen vertaisarviointi aloitetaan vuonna 2018.

Haasteena on, että Leader-ryhmien toimintarahen käsittelyajat ovat olleet pitkiä ja tulokinnat vaihdelleet. Toimintarahen käsittely siirrettiin kuluvalle ohjelmakaudella ELY-keskuksista Maville juuri toiminnan sujuvoittamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi. Seuraavalla ohjelmakaudella toimintarahaa tukimuotona olisi hyvä yksinkertaistaa. Ongelma on, että hallinnointiin liittyvästä jatkuvasta toiminnasta on tehty 2-3 -vuotisia hankkeita, jolloin noudatetaan hanketoiminnan menettelyitä, ml. sanktiosäännöt, jotka eivät sovellu lainkaan tämältyypiseen toimintaan. Hyrrä-järjestelmä ei toistaiseksi toimi niin hyvin kuin pitäisi, erityisesti epävarmuus indikaattori- ja seurantatietojen oikeellisuudesta ja muutospäätös-toiminnon puuttuminen hankaloittavat Leader-ryhmien toimintaa. Lisäksi Leader-ryhmät ovat huolissaan ohjelmakausien vaihteen siirtymäkauden rahoituksesta.

Puheenjohtaja pyysi Mavilta kommentteja toimintarahen pitkiin käsittelyaikoihin. Mavi totesi toimintarahen käsittelyaikojen olevan tällä hetkellä liian pitkiä, mutta tilannetta on lähdetty parantamaan. Osin pitkät käsittelyajat ovat johtuneet henkilöstön vaihtumisesta, osin siitä, että hakemuksiin on jouduttu pyytämään paljon lisäselvityksiä. Mavi on parantamassa myös Hyrrä-järjestelmän toimivuutta. Seurantatietoja on tarkistettu ja raportointi-osioita kehitetty, joten vuonna 2018 tietojen ja niiden luotettavuuden pitäisi olla huomattavasti paremmalla tasolla.

6. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 muutosesitys

Tiina Malm/ MMM esitteli Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman muutosesitykset.

M13.1 ja 13.2 luonnonhaittakorvaukset

Sipilän hallitusohjelmassa maaseutuohjelman kansalliseen rahoitukseen kohdistuu säästöjä. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle osoitetut säästöt on päätetty kohdistaa kokonaan kansallisesti maksettaviin luonnonhaittakorvauksiin.

Syksyn 2017 kehysriihessä saatiin kokonaan kansallisesti maksettaviin luonnonhaitta-
korvauksiin lisärahoitusta 21 miljoonaa euroa. Tämän vuoksi aiemmin sovittua luonnon-
haittakorvauksen leikkausta 10 euroa/ha voidaan kompensoida siten, että leikkaus
vuonna 2018 on vain 5 euroa/ha. Vuosina 2019–2020 korvaustasot laskevat vuoden
2018 tukitasosta 20 euroa/ha. Muutos aiheuttaa 30 milj. euron vähennyksen tuloske-
hykseen, indikaattorisuunnitelmaan ja kansalliseen lisärahoitukseen.

M14 Eläinten hyvinvointikorvaukset

Afrikkalaisen sikaruton ja lintuinfluenssan torjunnan tehostamiseksi rajoitetaan sikojen
ulkotarhausta sekä siipikarjan ulkoilua. Jatkossa emakoiden ja ensikoiden ulkoilu edel-
lyttää tupla-aitoja ja siipikarjan ulkoilu poistetaan kokonaan eläinten hyvinvointikorvauk-
sen piiristä. Lisäksi yksinkertaistetaan ja tarkistetaan joidenkin alatoimenpiteiden korva-
ustasoja.

Ohjelmanmuutos sisälsi lisäksi muutamia pienempiä teknisiä muutoksia. Esimerkiksi
valtiontukikartan muuttamisesta on seurannut jonkin verran muutoksia yritystuki-
tasoihin.

Keskustelussa MTK:n ja SLC:n edustajat eivät pitäneet luonnonhaittakorvauksien leik-
kausta hyväksyttävänä, erityisesti ottaen huomioon kuluvan vuoden suuret satovahingot
sekä maatalouden pitkään jatkuneen huonon kannattavuuden, jolle ei ole ollut näkyvis-
sä käännettä yleisestä taloudellisen tilanteen positiivisesta kehityksestä huolimatta.

Suomen Luonnonsuojeluliiton edustaja toivoi ohjelmaan mieluummin tulosperusteista
ympäristökorvausta kuin luonnonhaittakorvausta ja kysyi, onko eläinten hyvinvointikor-
vauksen vaikutuksia tutkittu.

Komission edustaja totesi, että viljelijöiden huoli on ymmärrettävä ja on valitettavaa, että
kansallista rahoitusosuutta täytyi leikata. Strategian toteutumisen kannalta vaihtoehtoi-
sia leikkauskohteita ei ohjelmasta kuitenkaan löydy, koska luonnonhaittakorvauksen
kokonaisbudjetti ja kansallinen rahoitusosuus ovat huomattavan suuria. Tiina
Malm/MMM kertoi eläinten hyvinvointikorvausten vaikutusten arvioinnin valmistuneen v.
2015.

Päätös: Seurantakomitea hyväksyi ohjelman muutosesityksen.

7. Ohjelman arviointien tilannekatsaus

Eero Pehkonen/ MMM esitteli tilannekatsauksen ohjelman arviointien suosituksista. Tähän mennessä on toteutettu seuraavat arvioinnit, joista osa on päättynyt ja osa jatkuu edelleen:

- Selvitys neuvontatoimenpiteen toteutuksesta, tuloksista ja alustavista vaikutuksista
- Ympäristötoimien tuloksellisuuden arviointi
- Selvitys tuloksista ja vaikutuksista maatalousalan kilpailukykyyn
- Maaseutuverkoston arviointi

Arviointien raporteissa on johtopäätöksiä ja suosituksia yhteensä 41 kpl, joista 12 aiheuttaa jatkotoimenpiteitä, 5 huomioidaan määrärahojen puitteissa ja 22 seurataan. Suosituksista 30 pystytään huomioimaan jo kuluvalle ohjelmakaudella ja 10 mahdollisesti vuonna 2021 alkavalla ohjelmakaudella. Kokouksessa esitettiin suositukset, joiden vastuutahona ovat MMM, Mavi tai Maaseutuverkosto. Arvioitsijat esittelivät tuloksia ja suosituksista keskusteltiin myös Helsingissä 30.10.2017 järjestetyssä arviointiseminaarissa.

Puheenjohtaja kysyi, miten linkitetään ohjelman valtakunnalliset arvioinnit ja ELY-keskusten teettämät alueelliset arvioinnit siten, että ne tukevat toisiaan eikä synny päällekkäisyyttä. Todettiin, että suurin osa ELY-keskuksista aikoo teettää alueellisia arvioinnit vuoden 2018 aikana ja tuloksia on käytettävissä syksystä 2018 alkaen.

Lisäksi keskustelussa todettiin, että arviointeja tehdään ennen kaikkea kansallisiin tarpeisiin, eikä ensisijaisesti komissiota varten. Arviointien tuloksia tarvitaan mm. maakuntaudistuksen valmistelussa ja niiden avulla voidaan parhaimmillaan oikoa erilaisia väärinkäsityksiä. Kysyttiin, mitä aiotaan tehdä suosituksille, jotka liittyvät luomuun siirtymisen esteisiin, maaperän hoitoon, suojavyöhykkeisiin ja monivuotisiin nurmiin. Todettiin, että suosituksia hyödynnetään ympäristökorvauksien muutosvalmistelussa budjetin puitteissa.

Komission edustaja oli tyytyväinen siihen, että Suomi oli vastannut vuoden 2017 vuosi-raportissa arviointikysymyksiin, toisin kuin useimmat muut jäsenvaltiot. Raportista sai hyvän tilannekuvan. Komission arviointiverkostolla oli kuitenkin vastauksiin paljon huomautettavaa tieteelliseltä kannalta. Komission mukaan arviointien raportoinnissa on oleellista vastata vain siihen, mitä ko. yhteisessä arviointikysymyksessä kysytään. Kaikkiin arviointiraportin kysymyksiin ei tarvitse vastata, jos niistä ei ole tietoa, jos ne eivät ole oleellisia tai kysymys ei muuten ole toimiva. Edellä mainituista seikoistakin on kui-

tenkin tärkeää kertoa raportoinnissa, koska niiden avulla komissio voi kehittää yhteistä arviointia.

8. Leader-ryhmien vuoden 2018 rahoituskehysten tarkistus sekä strategioiden ja valintakriteerien muutokset

Leena Anttila/ MMM kertoi syksyllä 2017 valmistellusta Leader-ryhmien lisärahoituskehysten hakuprosessista. Leader-ryhmien kehystarkistus tehdään kaksi kertaa ohjelma-kauden 2014-2020 aikana, vuosina 2018 ja 2020. Nyt valmistellussa vuoden 2018 kehystarkistuksessa jaetaan lisävaltuutta 7,4 miljoonaa euroa. 46/54 Leader-ryhmää haki lisäkehystä ja sitä myönnettiin 24 kehystarkistuksen kriteerit parhaiten täyttäneelle ryhmälle.

Kehystarkistuksen kriteerit koostuivat sekä määrällisistä että laadullisista kriteereistä ja ne oli jaoteltu neljään eri kategoriaan: Strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen; toiminnan vaikuttavuus; taloudellinen ja hallinnollinen tehokkuus sekä itsearviointi ja laatu-työ. Valinnan valmisteli MMM:n asettama Leader-kehystarkistuksen valmisteluryhmä. Vuoden 2020 kehystarkistuksessa on jaettavana 12 MEUR lisäkehystä, mikäli maaseudun kehittämisohjelman suoritusvaraus saadaan käyttöön.

Kehystarkistuksen yhteydessä 4 Leader-ryhmää täsmensi kehittämisstrategiaansa ja 13 Leader-ryhmää teki muutoksia valintakriteereihinsä.

9. Ohjelman viestintäsuunnitelma vuodelle 2018

Annukka Lyra/ MMM esitteli ohjelman viestintäsuunnitelman vuodelle 2018. Vuoden 2018 päätavoitteena on viestiä maaseuturahaston merkityksestä yhteiskunnalle. Viestinnän teemoja ovat mm. digitalisaatio, ilmasto, hyvinvointi, ympäristö, luonnon monimuotoisuus, nuoret ja ruoka. Viestintäverkostolle tarjotaan apua ja uusia työkaluja alueelliseen viestintään maaseutuverkoston asioista. Lisäksi tiivistetään yhteistyötä ja yhteistä viestintää muiden tahojen kanssa. Haasteena on, että osa alueiden viestintähankkeista päättyy vuoden 2018 aikana. Niiden jatkoa pitäisi valmistella hyvissä ajoin.

Uudet maaseutu.fi -Internetsivut avattiin syyskuussa 2017. Alkuvaiheessa kävijöiden määrä sivustolla on hieman laskenut, mutta esim. uusien käyttäjien lukumäärä on nousut. Uusilla sivuilla on erikseen nk. tarinaosio ja syvällisempää tietoa sisältävä osio.

10. Maaseutuverkoston tilannekatsaus

Taina Vesanto/ MMM esitteli maaseutuverkoston tilannekatsauksen. Maaseutuverkostosta on juuri tehty ulkopuolinen arviointi, joka osoitti, että teemaryhmiä on pidetty hyvänä toimintamallina ja sitä halutaan jatkaa. Kun teemaryhmät ovat voineet itse vapaasti valita oman toimintatapansa ja toimintansa sisällön, on saatu aikaan hyviä tuloksia. Arvioinnin suosituksia käsiteltiin syyskuussa maaseutuverkoston ohjausryhmän strategia-seminaarissa. Strategiaseminaarin keskustelujen perusteella aloitettiin myös maaseutuverkoston vuosien 2018-2019 toimintasuunnitelman valmistelu. Toimintasuunnitelma oli myös sidosryhmien kommentoitavana marraskuun 2017 puoliväliin.

Maaseutuverkostolla on ollut todella paljon ja monipuolista toimintaa ja se on saanut positiivista huomiota myös kansainvälisesti. Vuoden 2017 onnistuneita tapahtumia, joita maaseutuverkosto on ollut mukana järjestämässä, ovat mm. kansainvälinen innovaatioleiri Jyväskylässä, nuorille järjestetty kansainvälinen tapahtuma Amaze me Leader ja Maaseutupolitiikan neuvoston järjestämä maaseutuparlamentti Leppävirralla.

Keskustelussa pohdittiin, miten nuoria saataisiin mukaan maaseutuun liittyvään toimintaan. Hyviä esimerkkejä ovat esim. virtuaaliset pelit, joita on hyödynnetty ELMA- ja Metsä-messuilla. Nuorten osallistuminen on yksi seuraavan ohjelmakaudenkin haasteista.

11. Muiden ERI-rahastojen tilannekatsaus

Rakennerahastot EAKR ja ESR

Harri Ahlgren/TEM esitteli rakennerahasto-ohjelman tilannekatsauksen. Suomen rakennerahasto-ohjelma on EU-tasolla kärkipäässä sidonta- ja maksatustilastoissa. Kehyksestä on varattu keskimäärin 55 % ja maksettu 22 %. Tuloskehyyksen toteutumista koskevan uuden tulkinnan mukaan myös käynnissä olevat toimet (päätyneiden lisäksi) voidaan sisällyttää tavoitteiden toteumaan. Tästä seuraa, että rakennerahasto-ohjelman vuoden 2018 lopun välitavoitteet on maksatuksia lukuun ottamatta jo ylitetty.

Suomen EU2020 -tavoite tutkimus- ja kehitysrahoituksen 4 % BKT-osuudesta ei tulle toteutumaan, sillä tällä hetkellä osuus on enää alle 3 % BKT:stä. Rakennerahasto-ohjelma osallistui tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoittamiseen vuonna 2016 noin 113 miljoonalla eurolla. Rakennerahasto-ohjelman takausohjelma on lähtenyt hyvin liikkeelle, mutta sen ohjelmaviranomaisia ei ole vielä nimetty virallisesti.

Maakuntauudistusta varten rakennerahasto-ohjelmassa valmistellaan uudet hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaukset ja nimetään uudet ohjelmaviranomaiset kussakin maa-

kunnassa. Myös tekninen apu täytyy sen vuoksi jakaa uudelleen ohjelmakauden viimeisille vuosille. Etelä-Suomi, Varsinais-Suomea lukuun ottamatta, aikoo jatkaa rakennerahasto-ohjelman hallinnointia yhteistyömallilla.

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto EMKR

Timo Halonen/ MMM kertoi EMKR-ohjelman tilanteesta. EMKR-ohjelman varoista on sidottu 38 % ja maksettu 20 %. Ohjelma on edennyt hyvin ja varoille on kysyntää, mutta toimintaympäristössä on haasteita. Kalan kulutus ja viljelytuotanto ovat globaalisti kasvussa, mutta kalasaaliit ovat pysyneet suurin piirtein ennallaan. EMKR-ohjelman tavoitteena on tukea elinkeinon kestävästä kasvusta ja uudistumisesta ja lisätä ympäristötoimien vaikuttavuutta. Toteutumista arvioidaan jatkuvan arvioinnin prosessilla, joka perustuu vuoropuheluun.

12. Tulevan kauden 2021+ valmistelu

Minna-Mari Kaila/ MMM kertoi yhteisen maatalouspolitiikan ja maaseuturahaston valmistelun tilanteesta. Komissio julkaisee tiedonannon vuonna 2021 alkavan rahoituskauden yhteisen maatalouspolitiikan sisällöstä 29.11.2017. Esitys monivuotisesta rahoituskehiksestä julkaistaan todennäköisesti toukokuussa ja sen jälkeen asetusesitykset kesällä tai alkusyksyllä 2018. Tulevalla rahastokaudella laaditaan tämän hetkisen tiedon mukaan jäsenmaakohtainen strateginen suunnitelma, joka kattaa sekä I että II-pilarin asiat. Suunnitelma sisältäisi tavoitteet ja saavutettavat tulokset, mutta jäsenmaat saisivat enemmän valtaa päättää tukikokonaisuutensa sisällöstä ja toimeenpanosta.

MMM on asettanut tulevan kauden valmisteluun kaksi työryhmää: CAP27-strategiaryhmä, jonka puheenjohtaja on maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä ja CAP27-ohjausryhmä, jonka puheenjohtaja on Minna-Mari Kaila. Valmistelussa on valittu 5 painopistettä/ toiminnan kohdetta, jotka ovat: Suomalainen kilpailukykyinen ja kuluttajan tarpeisiin vastaava ruoka; Kannattava ja kestävästi tuottava suomalainen maatila; Elinvoimainen, viihtyisä ja toimiva maaseutu yritys- ja asuin ympäristönä; Ilmasto ja ympäristö sekä Osaaminen, innovaatiot ja yhteistyö. Valmistelun edetessä myös valmistelupohja laajenee ja perustetaan asiakohtaisia työryhmiä.

Harri Ahlgren kertoi tulevan koheesiopolitiikan valmistelusta. EU-tasolla kokonaisrahoitus pienenee Britannian EU-eron myötä ja Suomen kannan mukaan tätä vähenemistä ei tule kompensoida muiden EU-maiden maksuosuutta kasvattamalla. Suomen pyrkimyksenä on saada riittävä kehittyneille alueille kohdentuva koheesiopolitiikan perusrahoitus, Itä- ja Pohjois-Suomen harvaan asuttujen alueiden erillisrahoituksen säilyminen vähintään ennallaan sekä Itämeren, arktisuuden ja Venäjän raja-alueiden huomiointi. Lisäksi

Suomi tukee siirtymistä entistä tulosperusteisempaan koheesiopolitiikkaan, haluaa suunnata varoja nykyistä enemmän muuttoliikkeestä aiheutuviin kustannuksiin, säilyttää ennakkoehtojen ja ehdollisuuden periaatteet, lisätä ohjelmien kansallista omarahoitussuutta sekä yksinkertaistaa hallintoa ja yhdenmukaistaa rahastojen välisiä sääntöjä.

Timo Halonen kertoi Euroopan meri- ja kalatalousrahaston valmistelun tilanteesta. Komissio ei tule julkaisemaan tiedonantoa EMKR:stä. Toistaiseksi ei tiedetä, tuleeko EMKR säilymään tulevaisuudessa itsenäisenä rahastona, vai liitetäänkö se osaksi joko maaseuturahasto- tai rakennerahasto-ohjelmia. Nykyinen EMKR-malli ei ole toimiva, sillä rahastoa säätelee noin 40 EU-asetusta sen pienestä koosta huolimatta. Uusi asetus julkaistaan todennäköisesti kesällä tai alkusyksyllä 2018. Tavoitteena on siirtyä mikrosäätelystä tulosperusteiseen hallintoon. Jäsenmaat ovat perustaneet yhteistyöverkoston tulevan kauden valmistelua varten.

13. Muut ajankohtaiset asiat

Muita asioita ei ollut.

14. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään Satakunnassa 5.-6.6.2018.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:00.

Helsingissä 20.12.2017

Seurantakomitean puheenjohtaja,
kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Seurantakomitean sihteeri,
neuvotteleva virkamies

Leena Anttila

